

ning, som efter Lovforslaget skal meddeles Gartnerelevener i de Haver, som for Fremtiden skulle vedligeholdes som Statshaver. Det er netop vor Tid i Særdeleshed, at man har lagt Mærke til Indflydelsen af Kundskaben i Naturvidensskaberne, som ogsaa mere og mere finde Indgang hos Folket, og som man ikke bør forholde dette, men som man skal søge at faae til at holde Skridt med eller endogfaa at gaee foran for mange andre Videnskaber, man tilforn lagde Bind paa; det er altsaa fornemmelig denne Indflydelse paa Landets Cultur i Almindelighed, der gjør, at man anseer sig forpligtet til at drage Omfarg for at faae dem, der i Gartnerfaget ville søge deres Erhverv, den fornødne Underviisning. Denne Underviisning kan henføres til 2 Classer; den ene angaaer Uddannelsen af Smagen, Smagen for smukke Anlæg, og hertil hører Landstabsgartneriet, ved den anden Klasse tages Frembringelsernes Bestaaffenhed i Betragtning. Hvad nu den første Klasse angaaer, da er det mig ikke bekendt, at der nogenstinde har fundet en Examen Sted i Landstabsgartneriet; det er altsaa en Foranstaltning, som herefter vil træde i Kraft. Man har oftere berørt Landstabsgartneriets Bigtighed, navnlig med Hensyn til den skønne Omegn af Frederiksborg Slot, og man har ikke troet at burde overlade denne, hvilket jeg dog mener, til Skovridernes Bestyrelse; men her gjælder det dog kun om at hugge ud, at faae Plads, for at frembringe smukke Udfigter. Derimod hører meget Mere til, for at være en dygtig Landstabsgartner; dertil hører, paa den bare Bund, hvor der slet Intet er, at danne en saadan Park. Her i Landet findes ingen saadan engelsk Mønsterpark, skøndt der er smukke Haver nok; men jeg maa dog fremhæve et Anlæg, som kan sammenlignes med en engelsk Park, nemlig Anlægget ved Aalholm paa Lolland, hvor en Skov af 3 a 400 Tdr. Land, om jeg ikke feiler, er anlagt saaledes, at de fremmede Træer, i Læ af de inden-

landste, kunne opvære og give Haven et smukt Udseende. Med Hensyn til Planternes Bestaaffenhed, da er der mange Forhold, hvor denne kommer i Betragtning, f. Ex. med Hensyn til Lægevidenskaben i Særdeleshed, med Hensyn til Fødemidlerne, med Hensyn til Betslugten, Forffjønneelse osv., og derfor fortjener nok denne Green af Videnskaben i Særdeleshed Statens Omhu. Dette er ogsaa i dette Lovforslag steet, idet der bestemmes, at disse Gartnere ved Statshaverne skulle meddele ikke blot en practisk, men ogsaa en theoretisk Underviisning; men der er dog tilføiet desangaaende i Motiverne, at det ikke var Hensigten at etablere en formelig og fuldstændig Underviisning i Gartnerkunsten i et saadant Omfang, at Eleverne derved kunne erholde den til Absolveringen af Gartnerexamen fornødne saavel practiske som theoretiske Uddannelse. Det er ogsaa bemærket end videre, at den theoretiske Underviisning, som vedkommende Elever kunne faae, indskrænker sig til de faa, der kunne optages paa disse 3 Steder, nemlig Frederiksborg, Rosensborg og Frederiksberg, samt at den Underviisning, som de der kunne faae, og som jo ikke engang er bestemt for Alle og Enhver, maa ansees for ufuldstændig. Jeg mener derfor, at Staten havde Grund til at medvirke til en bedre Underviisning i denne Retning, saameget mere, som Høvekunsten ogsaa har særlig Indflydelse paa Landets Cultur og Agerbrug. Det, som muligen meest kunde træde hindrende i veien herfor, forekommer mig at være, at den botaniske Have ikke er regnet med blandt Statshaverne, og, hvad det Mærkeligste er, hører under et andet Ministerium, hører nemlig under Cultusministeriet, medens de her omhandlede Haver nærmest høre under Indenrigsministeriet, forsaavidt de ikke ere gaaede over paa Civilisten eller ere bestemte til at overdrages til den.